

Герасименко Юлія Сергіївна, докторка економічних наук, доцентка, професорка кафедри педагогіки, психології та менеджменту, Білоцерківський інститут неперервної професійної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, вулиця Леваневського, 52/4, м. Біла Церква, Київська обл., 09100, тел.: (050) 597-2549, e-mail: gerasimenkou04@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-8888-7472>

Пахомов Ілля Володимирович, старший викладач, Білоцерківський інститут неперервної професійної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, вулиця Леваневського, 52/4, м. Біла Церква, Київська обл., 09100, тел.: (099) 415-8040, e-mail: pahomov.ilya@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0002-6101-9384>

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ФАХІВЦІВ ВІДПОВІДНО ДО ВИМОГ РИНКУ ПРАЦІ (НА ПРИКЛАДІ МІСТА СТРИЙ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

Анотація. У статті проаналізовано відповідність вимог ринку праці переліку професій та спеціальностей, які можна здобути у закладах освіти міста Стрий (Львівська область).

Формування професійних компетентностей фахівців у відповідності до вимог ринку праці в місті Стрий Львівської області – це важливий аспект розвитку робочої сили для потреб сучасного ринку праці. Для цього необхідно враховувати специфіку місцевого ринку праці та потреби різних секторів економіки. Під час дослідження були зроблені кроки для формування професійних компетентностей, які включають: аналіз ринку праці – вивчення потреб ринку праці у місті Стрий, його специфіки, виділення ключових секторів економіки та професій, які є найбільш затребуваними; співпраця з роботодавцями – важливо підтримувати зв'язок з компаніями та підприємствами міста, щоб зрозуміти їх очікування від працівників і забезпечити відповідність навчальних програм потребам ринку праці; адаптація навчальних програм – навчальні програми у вищих навчальних закладах або навчальних центрах повинні бути оновлені відповідно до потреб ринку праці. Це включає в себе введення нових предметів, практичні заняття, стажування чи курси з використання сучасних технологій; розвиток м'яких навичок – крім технічних знань, важливо розвивати комунікаційні, креативні та лідерські навички, оскільки вони стають все більш важливими для робочого процесу; підтримка стажування та практик – надання можливостей для студентів та молодих спеціалістів отримати практичний досвід в компаніях міста є ключовим для їхньої успішної інтеграції на ринку праці; постійне оновлення – ринок праці постійно змінюється, тому важливо постійно оновлювати навчальні програми та підходи до навчання, щоб вони відповідали актуальним вимогам. Ці всі

перелічені кроки допоможуть створити підґрунтя для формування компетентних фахівців, які будуть готові до ефективної роботи на місцевому ринку праці у місті Стрий Львівської області.

Зроблено висновок, що у місті створені значні можливості для формування та розвитку професійних компетентностей фахівців за різними професіями та спеціальностями. Застосування цих компетентностей можливо в процесі професійного саморозвитку у численних державних, комунальних та приватних підприємствах, організаціях та установах різної форми власності, які пропонують бажаним близько 0,5 тис. вакансій. Здобути професії та спеціальності, які користуються попитом на ринку праці міста, можна у закладах професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти.

Ключові слова: ринок праці, професійні компетентності, здобувачі освіти, вакансії, Державна служба зайнятості, заклади освіти.

Herasymenko Yuliia Sergiivna, DSc in Economic, Associate professor, Professor of pedagogy, psychology and management Department, Bila Tserkva Institute of Continuous Professional Education, Bila Tserkva, Ukraine, 52/4 Levanevsky Street, Bila Tserkva, Kyiv region, 09100, tel.: (050) 597-2549, e-mail: gerasimenkou04@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-8888-7472>

Pakhomov Ilya Volodymyrovych, senior teacher, Bila Tserkva Institute of Continuous Professional Education, Bila Tserkva, Ukraine, 52/4 Levanevsky Street, Bila Tserkva, Kyiv region, 09100, tel.: (099) 415-8040, e-mail: pahomov.ilya@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0002-6101-9384>

DEVELOPMENT OF THE PROFESSIONAL COMPETENCES OF SPECIALISTS IN ACCORDANCE WITH THE REQUIREMENTS OF THE LABOR MARKET (ON THE EXAMPLE OF THE CITY OF STRYI, Lviv REGION)

Abstract. The article analyzes the compliance of the labor market requirements with the list of professions and specialties that can be acquired in educational institutions of the city of Striy (Lviv region).

The formation of professional competencies of specialists in accordance with the requirements of the labor market in the city of Striy, Lviv region, is an important aspect of workforce development for the needs of the modern labor market. For this, it is necessary to take into account the specifics of the local labor market and the needs of various sectors of the economy. During the research, steps were taken to form professional competencies, which include: labor market analysis - studying the needs of the labor market in the city of Striy, its specifics, highlighting key sectors of the economy and professions that are most in demand; cooperation with employers - it is important to maintain contact with companies and enterprises of the city in order to understand their expectations from employees and to ensure that training programs correspond to the needs of the

labor market; adaptation of educational programs – educational programs in higher education institutions or educational centers must be updated in accordance with the needs of the labor market. This includes the introduction of new subjects, practical classes, internships or courses on the use of modern technologies; development of soft skills – in addition to technical knowledge, it is important to develop communication, creative and leadership skills, as they are becoming more and more important for the work process; supporting internships and internships – providing opportunities for students and young professionals to gain practical experience in city companies is key to their successful integration into the labor market; constant updating - the labor market is constantly changing, so it is important to constantly update training programs and learning approaches so that they meet current requirements. All of these listed steps will help to create a basis for the formation of competent specialists who will be ready to work effectively in the local labor market in the city of Stryi, Lviv region.

It was concluded that the city has created significant opportunities for the formation and development of professional competencies of specialists in various professions and specialties. The application of these competencies is possible in the process of professional self-development in numerous state, communal and private enterprises, organizations and institutions of various forms of ownership, which offer applicants about 0.5 thousand vacancies. It is possible to acquire professions and specialties that are in demand in the city's labor market in institutions of professional (vocational and technical), professional pre-higher education.

Key words: labor market, professional competences, education seekers, vacancies, State Employment Service, educational institutions

Постановка проблеми. Неспроможність освітніх програм та системи професійної підготовки відповідати актуальним вимогам ринку праці у місті Стрий, що призводить до розриву між здобутими компетентностями та реальними потребами робочої сили, обмежує можливості фахівців у здобутті актуальних навичок та конкурентоспроможності на ринку праці. Ця проблема відображає розрив між тим, що пропонується у системі освіти та підготовки фахівців і тим, що реально потрібно на ринку праці. Недостатня актуалізація навчальних програм та відсутність відповідності між навчальними планами та потребами робочого середовища може призвести до недооцінення специфіки та потреб місцевого ринку праці, що у свою чергу обмежує успішну інтеграцію випускників у робочі колективи та їхній професійний розвиток.

Проблема формування професійних компетентностей фахівців відповідно до вимог ринку праці є однією з головних у професійній педагогіці. Адже якщо здобута професія чи спеціальність не є актуальною на ринку праці, рівень сформованості професійних компетентностей не буде впливати на професійне становлення особистості. Ринок праці є одним з найскладніших елементів ринкової економіки, в процесі функціонування якого переплітаються інтереси робітника та роботодавця щодо визначення

ціни праці та умов функціонування, а також відображаються практично всі соціально-економічні процеси, що відбуваються в державі.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Загалом, проблеми розвитку ринку праці України, його регулювання та реформування, аспекти зайнятості населення, безробіття є об'єктом наукових досліджень вітчизняних учених, зокрема В. Близнюк, Д. Богині, І. Бондар, М. Ведернікова, М. Войнаренко, І. Дехтярьової, А. Колота, Е. Лібанової, І. Петрової, В. Петюха, О. Піщуліної, В. Радкевич та ін. Аналіз досліджень щодо формування професійних компетентностей фахівців (В. Кулішов [2], Т. Павлюк [3], С. Шевчук [4] та інші) свідчить, що цей процес повинен постійно коригуватися відповідно до вимог ринку праці.

Метою статті є аналіз формування професійних компетентностей фахівців відповідно до вимог ринку праці м. Стрий (Львівська область).

Для досягнення мети дослідження нами реалізовувалися наступні завдання:

- проаналізувати вимоги ринку праці міста Стрий шляхом вивчення вакансій, які містяться на сайті Єдиного порталу вакансій Державної служби зайнятості;

- проаналізувати професії та спеціальності, які надаються закладами професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти міста;

- порівняти вимоги ринку праці та перелік професій та спеціальностей, які надаються закладами освіти міста.

Виклад основного матеріалу. Формування професійних компетентностей фахівців у контексті вимог ринку праці є критичним завданням для ефективного використання робочого потенціалу та розвитку міста Стрий у Львівській області. Цей процес вимагає комплексного підходу та врахування специфіки місцевого ринку праці. Перший крок у формуванні компетентностей – це аналіз вимог і потреб ринку праці у місті Стрий. Другий крок – це дослідження потреб різних галузей та компаній, їхніх очікувань щодо кваліфікацій та навичок працівників. На основі аналізу вимог ринку праці, необхідно актуалізувати навчальні програми в закладах освіти міста, а також включення нових технологій, актуальних практик та предметів для підготовки фахівців. Забезпечення можливостей для спеціалістів отримувати практичний досвід в різних компаніях міста. Стажування та практики дозволять спеціалістам отримати реальний досвід та адаптуватися до потреб ринку. Окрім технічних знань, важливо розвивати комунікаційні, лідерські та інші м'які навички, які визнаються як ключові для успішної кар'єри. Важливо підтримувати зв'язок з підприємствами міста, розуміти їхні потреби, ініціювати програми співпраці для гармонізації навчальних програм з вимогами робочого ринку. Загальний успіх цього процесу полягає в наданні молодим спеціалістам можливості отримати актуальні знання та навички, що відповідають сучасним вимогам ринку праці у місті Стрий Львівської області.

Місто Стрий є адміністративним центром Стрийського району та Стрийської міської громади Львівської області. Це із головних та найбільших

транспортних вузлів заходу України, важливий економічний та культурний центр Львівської області. Населення міста складає 60 тис. осіб. Місто є одним із найбільших центрів промислового розвитку Львівської області. Пріоритетними галузями є машинобудування, виробництво пластмасових виробів, іншої неметалевої продукції, виробництво та розподілення тепла та води, поліграфічна діяльність, легка та харчова промисловість.

Одним із найбільших підприємств міста є: ТЗОВ «LEONI WiringSystems UA (GmbH)» (кабельні мережі для автомобілів); ДП «Стрийський вагоноремонтний завод»; ВАТ Стрий-Авто (автобуси); ТЗОВ DiscoveryDrillingEquipment Ltd. (бурова геологорозвідувальна техніка); ТЗОВ «Екран» (нанесення металевих покриттів на метали); ДП «Екран» - вікновіт» (вікна і двері дерев'яні, алюмінієві та металопластикові); ТЗОВ «Українська фабрика сталевих продуктів» (будівельні металеві конструкції); ТЗОВ «Видавничий Дім «Укрпол» (поліграфія в Західному регіоні України); «Стрітекс» (швейна фабрика); Комбінат хлібопродуктів (продукти борошномельно-круп'яної промисловості); Приватне підприємство «Агротем» (м'ясопродукти); ДП «Угерський спиртовий завод» (засоби проти обмерзання, розріджувачі органічні для лаків, фарб); ТЗОВ «ММ Пласт» (пластикова продукція); ТОВ «Діскавері» (бурове обладнання).

Крім промислових підприємств, можливості застосування професійних компетентностей є і у державних організаціях та установах різних відомств: органах державної влади та місцевого самоврядування, установах Міністерства оборони України (насамперед у військових частинах), Міністерства юстиції України (управління юстиції, РАГСі, виправній колонії та органі пробації), Міністерства внутрішніх справ (органах поліції), Міністерства освіти та науки (40 закладах загальної середньої, 28 – дошкільної, 8 – позашкільної, 1– фахової передвищої та 4 – професійної (професійно-технічної) освіти), Міністерства охорони здоров'я (3 закладах охорони здоров'я), Міністерства культури (20 закладів культури, 45 бібліотек), інших міністерств та відомств.

Звичайно, така кількість роботодавців створює значну кількість вакансій, на які варто орієнтуватися, обираючи власний шлях формування професійних компетентностей. Згідно інформації Єдиного порталу вакансій Державної служби зайнятості станом на 13.11.2023 року роботодавці Стрий проінформували центр зайнятості про наявність 499 вакансій.

У структурі вакансій за видами економічної діяльності значна частина їх пропонувалася на підприємствах промисловості та у торгівлі (по 15% відповідно), менша частка – на транспорті (5%), незначна частка – у громадському харчуванні (4%), на пошті (3%), у медицині (2%), складському господарстві (1%). Інші вакансій мають незначну частку (менше 1%).

У професійному розрізі найбільші кількість вакансій роботодавці пропонували для працівників сфери торгівлі та послуг (13%): продавець (10%), вантажник (2%) та менеджер з продажу (1%). Для роботи на цих посадах (крім менеджера з продажу) роботодавці не вимагають певної професії, потрібно лише мати добрий стан здоров'я. На наш погляд, до

професій, які здобуваються у закладах професійної (професійно-технічної) освіти міста, доцільно додати «продавець продовольчих товарів» та «продавець непродовольчих товарів». Посаду менеджера з продажу може займати особа, яка здобула спеціальності «Облік і оподаткування» або «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» у Стрийському фаховий коледж Львівського національного університету природокористування.

Значна частка вакансій також пропонувалося для робітників з обслуговування та експлуатації устаткування та машин (7%): швачка (2%), верстатник (2%), оператор (2%), машиніст важкої техніки (1%).

Нажаль, професію «Швачка» бажаючі не можуть здобути у місті Стрий, тому доцільно створити її в одному із закладів професійної (професійно-технічної) освіти міста.

Щодо професії «Верстатник», її можна здобути лише у Стрийському вищому художньому училищі у вигляді «Верстатник деревообробних верстатів», тоді як здобути професію верстатника металообробних верстатів у місті немає можливості. Тому ми пропонуємо створити професію «Верстатник металообробних верстатів» в одному із закладів професійної (професійно-технічної) освіти міста.

Професію «Машиніст важкої техніки» бажаючі можуть здобути у Вищому професійному училищі №34 міста Стрий у версії «Машиніст крана автомобільного».

Також багато вакансій пропонувалося для кваліфікованих робітників з інструментом (8%): електрик (4%), автослюсар (1%), слюсар-інструментальник (2%), токарь (1%).

Професію «Електрик» можна здобути у кількох закладах професійної (професійно-технічної) освіти міста: у Вищому професійному училищі №34 («Електрик силових мереж та електроустаткування»), а також у Вищому професійному училищі №8 («Електрик з ремонту та обслуговування електроустаткування»).

Професію «Автослюсар» також можна здобути у кількох закладах професійної (професійно-технічної) освіти міста: у Вищому професійному училищі №34 («Електрик силових мереж та електроустаткування»), а також у Вищому професійному училищі №8 («Електрик з ремонту та обслуговування електроустаткування»).

Професію «Слюсар-інструментальник» можна здобути у Вищому професійному училищі №34 («Слюсар з контрольно-вимірювальних приладів та автоматики (електромеханіка)»).

Щодо професії «Токарь», її немає можливості здобути у місті Стрий, тому ми пропонуємо створити її в одному із закладів професійної (професійно-технічної) освіти міста.

Деяка частка вакансій надавалася для працівників автотранспорту: водій (4%). Здобути право водіння певного транспортного засобу можна на спеціальних курсах у численних автошколах міста, а професію «Водій

автотранспортних засобів» – у Вищих професійних училищах №8, №34 та №35.

Незначна частка вакансій належали до сфери охорони здоров'я (2%): лікарі (1%), медсестри (1%). Нажаль, здобути спеціальність «Лікар» чи професію «Медсестра» у місті немає можливості, тому доцільно розглянути питання щодо створення медичного коледжу, де бажаючі можуть здобути професію «Медсестра / Медбрат».

В зв'язку з відновленням туризму та сфери громадського харчування у місті збільшується кількість ресторанів та кафе, тому деяка частка вакансій (5%) припадає на кухарів (2%), офіціантів (2%) та барменів (1%). Здобути ці спеціальності можна у Вищому професійному училищі №34.

Також роботодавці міста Стрий пропонують незначну кількість вакансій: інженерів, вихователів закладів дошкільної освіти та операторів поштового зв'язку (по 2% відповідно).

Інженерні спеціальності можна здобути у Стрийському фаховому коледжі Львівського національного університету природокористування: «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка», «Будівництво та цивільна інженерія», «Геодезія та землеустрій», «Агроінженерія» та «Автомобільний транспорт».

Педагогічних спеціальностей у місті здобути також не можна, тому місцевій владі доцільно розглянути питання щодо відкриття гуманітарно-педагогічного коледжу, який повинен наситити ринок праці педагогічними працівниками: вихователями закладів дошкільної освіти, вчителями початкових класів, викладачами образотворчого мистецтва, соціальними педагогами тощо.

Таким чином, найбільше перспектив отримати роботу є у сфері промисловості, охорони здоров'я, торгівлі та транспорту. Здобути професії та спеціальності, які користуються попитом на ринку праці міста, можна у численних закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти.

Так, у 4 закладах професійної (професійно-технічної) освіти міста (Вище професійне училище №35, Вище професійне училище №34, Вище професійне училище №8 та Стрийське вище художнє професійне училище) бажаючі можуть здобути професії, які допоможуть досягти професійного розвитку у різних сферах: оператор з обробки інформації та програмного забезпечення, обліковець з реєстрації бухгалтерських даних, слюсар з ремонту колісних транспортних засобів, машиніст бурової установки, помічник бурильника експлуатаційного та розвідувального буріння свердловин на нафту й газ, моторист бурової установки, водій автотранспортних засобів, технолог харчових технологій, технолог легкої промисловості, будівництво, агент з організації туризму, адміністратор, кухар, кондитер, офіціант, бармен, монтажник санітарно-технічних систем і устаткування, електрогазозварник, електромонтажник силових мереж та електроустаткування, слюсар з контрольно-вимірювальних приладів та автоматики (електромеханіка), машиніст крана автомобільного, коваль ручного кування, електромонтер з

ремонту та обслуговування електроустаткування, живописець, перукар, столяр, стиліст-візажист.

Частина цих професій мають високий попит на ринку праці міста (понад 10 вакансій), частина - ні. До професій з високим попитом можна віднести: «Водій», «Кухар», «Кондитер», «Офіціант», «Бармен», «Слюсар з ремонту колісних транспортних засобів», «Машиніст бурової установки», «Помічник бурильника експлуатаційного та розвідувального буріння свердловин на нафту й газ», «Моторист бурової установки», «Монтажник санітарно-технічних систем і устаткування», «Електрогазозварник», «Електромонтажник силових мереж та електроустаткування», «Слюсар з контрольно-вимірювальних приладів та автоматики (електромеханіка)», «Машиніст крана автомобільного» та «Електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування».

Але деякі професії, які можна здобути у закладах професійної (професійно-технічної) освіти міста Стрий, не мають попиту на ринку праці (відсутні вакансії): «Оператор з обробки інформації та програмного забезпечення», «Обліковець з реєстрації бухгалтерських даних», «Технолог харчових технологій», «Технолог легкої промисловості», «Будівництво», «Агент з організації туризму», «Адміністратор», «Коваль ручного кування», «Живописець», «Перукар», «Столяр», «Стиліст-візажист».

До професії «Оператор з обробки інформації та програмного забезпечення» вимоги ринку праці за останні роки істотно змінилися: потрібні насамперед ІТ-фахівці, які здатні створювати та обслуговувати веб-сайти та системи онлайн-навчання (Moodle, Teams тощо). Тому більшість цих фахівців працюють як приватні підприємці за викликом підприємств, організацій та установ.

Також у Єдиному порталі вакансій Державної служби зайнятості відсутні вакансії для професії «Обліковець з реєстрації бухгалтерських даних» у місті Стрий. Інколи з'являються вакансії на посаду бухгалтера, але роботодавці вимагають або економічну освіту, або спеціальність «Фінанси», яку можна здобути у Стрийському фаховому коледжі Львівського національного університету природокористування.

Немає у Єдиному порталі вакансій і вакансій для технологів легкої промисловості та харчових технологій, яких готують у закладах професійної (професійно-технічної) освіти міста. Можливо, причиною цього є відсутність у місті великих підприємств легкої та харчової промисловості.

Також у Єдиному порталі вакансій відсутні вакансії, пов'язані з будівництвом, але практика свідчить, що переважна більшість будівельників є само зайнятими або працюють як фізичні-особи підприємці. Незважаючи на те, що Стрий є значним культурним та туристичним центром Львівщини, на професію «Агент з організації туризму» немає вакансій, хоча приватні туристичні агенції у місті є. Можливо, вони набирають персонал, не ставлячи обов'язковою умовою мати саме цю професію.

У місті немає також вакансій на професію «Коваль ручного кування». Можливо це має місце тому, що такі ковалі виробляють штучні вироби

(наприклад, віконні ґрати, паркани тощо), які мають обмежений попит. Тому великої кількості таких працівників місто не потребує.

Також у Єдиному порталі вакансій немає вакансій на професії, які здобуваються у Стрийському вищому художньому професійному училищі: «Живописець», «Перукар», «Столяр», «Стиліст-візажист». Щодо професії «Живописець», варто зазначити її обмежену сферу застосування: малювання картин, оформлення афіш тощо. Тоді як роботодавці вимагають працівників, які не тільки вміють малювати, але й володіють навичками графічного дизайну (оформлення листівок, поліграфії, реклами, банерів тощо) із застосуванням спеціальних комп'ютерних програм.

Професії «Перукар» та «Стиліст-візажист» є досить розповсюдженими у Стрию, де кількість перукарень та салонів краси досить значна. Але переважна більшість їх шукають працівників не через Центр зайнятості, а іншими шляхами: реклама у газетах, соціальних мережах, через знайомих. Також у місті Стрий значна кількість столярних майстерень, але працівників вони також шукають без участі Центру зайнятості.

У єдиному закладі фахової передвищої освіти міста (Відокремлений структурний підрозділ «Стрийський фаховий коледж Львівського національного університету природокористування») бажаючі також можуть здобути наступні спеціальності: облік і оподаткування, фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок, право, комп'ютерні науки, електроенергетика, електротехніка та електромеханіка, будівництво та цивільна інженерія, геодезія та землеустрій, агроінженерія, туризм і рекреація та автомобільний транспорт.

Більшість з них не мають високого попиту на ринку праці міста, кількість вакансій по ним незначна або їх немає. Це вимагає від керівництва коледжу переглянути перелік професій та спеціальностей, які пропонує заклад, і розглянути питання про введення нових, які мають високий попит на ринку праці міста (наприклад, «Менеджер з продажу», «Торгівельний представник»).

Випускники коледжу, які здобули економічні спеціальності («Облік і оподаткування», «Фінанси», «Банківська справа», «Страхування та фондовий ринок») можуть бути працевлаштовані у бухгалтеріях та фінансових відділах численних підприємств, організацій та установ міста, а також у банківських установах та страхових компаніях.

Випускники, які здобули спеціальність «Право», можуть бути працевлаштовані юрисконсультами до цих установ, а також до відділів роботи з персоналом, або до правоохоронних органів (підрозділи Національної Поліції, Державної кримінально-виконавчої служби, Державної прикордонної служби, підрозділу пробації тощо).

Працевлаштування випускників зі спеціальністю «Комп'ютерні науки» також не є проблемою, адже кожне підприємство, організація чи установа міста має особу, яка обслуговує їх комп'ютерну техніку. Як правило, це не штатна посада, а обслуговуюча фірма (фізична особа-підприємець).

Кілька вакансій у місті Стрий є для інженерів-енергетиків. Їх можуть зайняти випускники Стрийського коледжу, які здобули спеціальність «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка». Крім того, кожне велике підприємств, організація чи установа міста має посаду інженера-енергетика або енергетичну службу.

Незважаючи на відсутність вакансій у Єдиному порталі вакансій Державної служби зайнятості на інженерів-будівельників та інженерів міського господарства, випускники коледжу за спеціальністю «Будівництво та цивільна інженерія» можуть претендувати на інші інженерні посади, які є у місті: інженер-енергетик, інженер з охорони праці тощо.

Фахівці з геодезії та землеустрою, яких також готує Стрийський коледж, також мають обмежене застосування у місті, де є лише один відділ з геодезії та землеустрою, але у територіальних громадах Стрийського району такі фахівці можуть бути працевлаштовані.

Спеціальність «Агроінженерія» також має обмежене застосування у місті, але у сільській місцевості є необхідною, тому агроінженери, які можуть змінити місце проживання, мають великі шанси на працевлаштування.

Незважаючи на те, що місто Стрий є важливим культурним та туристичним центром, спеціальність «Туризм та рекреації» не має пропозиції на ринку праці, хоча кількість туристичних агенцій значна. Можливо, для їх працівників роботодавці не ставлять чітких вимог саме до профільної освіти.

Також у Єдиному порталі вакансій Державної служби зайнятості для міста Стрий немає вакансій для фахівців спеціальності «Автомобільний транспорт». Є велика кількість вакансій водіїв, але спеціальність «Автомобільний транспорт» є інженерною і передбачає менеджмент автотранспортного підприємства, логістику. Тому випускники, які здобули цю спеціальність, можуть претендувати на посади логістів у транспортних компаніях, який у Львівській області багато, враховуючи її прикордонне місцезнаходження.

Висновки. Таким чином, у місті Стрий створені значні можливості для формування та розвитку професійних компетентностей фахівців за різними професіями та спеціальностями. Застосування цих компетентностей можливо в процесі професійного саморозвитку у численних державних, комунальних та приватних підприємствах, організаціях та установах різної форми власності, які пропонують бажаним близько 0,5 тис. вакансій. Здобути професії та спеціальності, які користуються попитом на ринку праці міста, можна у закладах професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти.

Можливості для формування та розвитку професійних компетентностей фахівців у місті Стрий розширюються широким спектром професій та спеціальностей. Застосування цих навичок можливе у численних сферах, включаючи державні, комунальні та приватні підприємства.

Значна кількість вакансій, приблизно 0,5 тисяч, свідчить про великий попит на кваліфікованих працівників у місті. Отримати освіту та навички, які відповідають цьому попиту, можна в закладах професійної та фахової освіти.

Це дає можливість молодим людям та тим, хто шукає нові кар'єрні можливості, розвивати свої здібності у напрямку, який відповідає потребам місцевого ринку праці. Такий підхід сприяє ефективному використанню робочого потенціалу міста та забезпечує перспективи для особистого та професійного зростання працівників.

Література

1. Єдиний портал вакансій Державної служби зайнятості: URL: <https://jobportal.dcz.gov.ua/>
2. Кулішов В.С. Аналіз вітчизняного ринку праці щодо затребуваності фахівців за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки». *Імідж сучасного педагога*. №4 (205). 2022. С. 27-31.
3. Павлюк Т.І. Ринок праці: теорія, методологія, практика: монографія. Вінниця : Видавничо-редакційний відділ ВТЕІ КНТЕУ, 2018. 212 с.
4. Шевчук С.С. Сучасні підходи до оцінювання рівня професійної компетентності педагога професійної освіти. *Імідж сучасного педагога*, №5 (212). 2023. С. 97-108.
5. Близнюк В.В., Яценко Л.Д. Ринок праці України в умовах війни. URL: <http://www.baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/237/6356/13392-1?inline=1>
6. Томчук О. Аналіз трендів розвитку ринку праці в Україні: ключові зміни та виклики воєнного часу. *Інновації та стійкість*, № 2. 2023. С. 110-119. URL: <https://doi.org/10.31649/ins.2023.2.110.119>
7. Близнюк В., Яценко Л. Проблеми розбалансованості ринку праці України. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*, № 16. 2023. С. 215-221. URL: <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2023.16.28>
8. Ситуація на ринку праці та діяльність Державної служби зайнятості у 2022 році URL: <https://www.dcz.gov.ua/analitics/67>
9. Попит та пропозиція на зареєстрованому ринку праці у 2022 році. URL: <https://www.dcz.gov.ua/analitics/67>
10. Ринок праці України 2022-2023: стан, тенденції та перспективи. URL: https://solidarityfund.org.ua/wp-content/uploads/2023/04/ebrd_ukraine-lm-1.pdf

References:

1. Yedynyi portal vakansii Derzhavnoi sluzhby zainiatosti [The single job portal of the State Employment Service] <https://jobportal.dcz.gov.ua/> URL: <https://jobportal.dcz.gov.ua/> [in Ukrainian].
2. Kulishov V.S. (2022). Analiz vitchyznianoho rynku pratsi shchodo zatrebuvanosti fakhivtsiv za spetsialnistiu 011 «Osvitni, pedahohichni nauky». [Analysis of the national labor market regarding the demand for specialists in the specialty 011 «Educational and pedagogical sciences»]. *Imidzh suchasnoho pedahoha – The image of a modern teacher*, 4(205), 27-31 [in Ukrainian].
3. Pavlyuk T.I. (2018). *Rynok pratsi: teoriia, metodolohiia, praktyka* [Labor market: theory, methodology, practice]. Vinnitsa: Publishing and editorial department of VTEI KNTEU [in Ukrainian].
4. Shevchuk S.S. (2023). Suchasni pidkhody do otsiniuvannia rivnia profesiinoi kompetentnosti pedahoha profesiinoi osvity [Modern approaches to the assessment of the level of professional competence of a teacher of vocational education]. *Imidzh suchasnoho pedahoha – The image of a modern teacher*, 5(212), 97-108 [in Ukrainian].
5. Blyznyuk V.V., Yatsenko L.D. Rynok pratsi Ukrainy v umovakh viiny [The labor market of Ukraine in the conditions of war]. [http://www.baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/237/6356/13392-](http://www.baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/237/6356/13392-1?inline=1)

[1?inline=1](#)

URL:

<http://www.baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/237/6356/13392-1?inline=1> [in Ukrainian].

6. Tomchuk O. (2023). Analiz trendiv rozvytku rynku pratsi v Ukraini: kliuchovi zminy ta vyklyky voiennoho chasu [Analysis of labor market development trends in Ukraine: key changes and challenges of wartime]. *Innovatsii ta stiikist – Innovation and Sustainability*, 2, 110-119 [in Ukrainian].

7. Bliznyuk V., Yatsenko L. (2023). Problemy rozbalansovanosti rynku pratsi Ukrainy [Problems of imbalance in the labor market of Ukraine]. *Tavriiskyi naukovyi visnyk. Serii: Ekonomika – Taurian Scientific Bulletin. Series: Economy*, 16, 215-221 [in Ukrainian].

8. Sytuatsiia na rynku pratsi ta diialnist Derzhavnoi sluzhby zainiatosti u 2022 rotsi [The situation on the labor market and the activities of the State Employment Service in 2022] <https://jobportal.dcz.gov.ua/> URL: <https://jobportal.dcz.gov.ua/> [in Ukrainian].

9. Popyt ta propozytsiia na zareiestrovanomu rynku pratsi u 2022 rotsi [Demand and supply on the registered labor market in 2022] <https://www.dcz.gov.ua/analytics/67> URL: <https://www.dcz.gov.ua/analytics/67> [in Ukrainian].

10. Rynok pratsi Ukrainy 2022-2023: stan, tendentsii ta perspektyvy [Labor market of Ukraine 2022-2023: state, trends and prospects] https://solidarityfund.org.ua/wp-content/uploads/2023/04/ebrd_ukraine-lm-1.pdf URL: https://solidarityfund.org.ua/wp-content/uploads/2023/04/ebrd_ukraine-lm-1.pdf [in Ukrainian].